

تاریخ وصول: ۸۵/۷/۲۸

تاریخ تأیید: ۸۶/۱۱/۲۸

بررسی رابطه چند متغیر فردی و سازمانی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان استان گیلان و طراحی مدلی جهت پیش‌بینی این فعالیت‌ها

عباس میربلوک بزرگی* / علی پورصفر** / ویسعلی بخشی***

برای پیش‌بینی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان است: میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، میزان درآمدزایی فعالیت‌ها،

چکیده: هدف این پژوهش بررسی رابطه چند متغیر فردی و سازمانی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی است و مدلی را در جهت پیش‌بینی این فعالیت‌ها برای معلمان استان گیلان ارائه می‌دهد.^۱

نمونه پژوهش ۴۰۰ نفر از معلمان مقاطع مختلف تحصیلی استان گیلان، با روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای است. اطلاعات از راه پرسش‌نامه محقق ساخته، که شامل ۴۷ سؤال بود، جمع‌آوری شد.

داده‌ها با استفاده از آزمون آماری T مستقل، ضریب هم‌بستگی اسپیرمن و پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند.

بر اساس یافته‌های تحقیق، این هفت متغیر از متغیرهای مهم

* عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور مرکز تالش.

نشانی اینترنتی: a-mirbluk@pnu.ac.ir

** عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان.

نشانی اینترنتی: a.poursafar@yahoo.com

*** مدرس دانشگاه پیام‌نور مرکز تالش.

نشانی اینترنتی: v.bakhshi52@yahoo.com

۱. این مقاله برگرفته از تحقیقی است که با حمایت مالی سازمان آموزش و پرورش استان گیلان با عنوان «بررسی موانع و مشکلات مشارکت در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی و ارائه راهکارهای علمی» انجام گرفته‌است. در اینجا از آقای محسن چمنی، ناظر طرح، تشکر می‌کنیم.

توسعه و پشرفت نظام آموزش و پرورش نیز به نتایج تحقیقات متکی است؛ زیرا اعمال هر گونه اصلاح و تغییر در این نهاد مستلزم برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری صحیح و منطقی و با اتکا به دانش و اطلاعات دقیق است و این امر تنها در سایه پژوهش محقق می‌گردد. بنابراین، هر کوششی برای شناسایی راهکارهای افزایش مشارکت معلمان، یعنی بازیگران اصلی این عرصه، در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی در ساختار نظام آموزش و پرورش کمک شایسته‌ای به تحقق اهداف متعالی این نظام خواهد بود.

بیان مسئله

در دنیای امروز که رشد و گسترش علم و تکنولوژی از عناصر مهم پیشرفت و توسعه در همه ابعاد اقتصادی، فرهنگی، آموزشی و... به حساب می‌آید، نهاد آموزش و پرورش نقشی بس عظیم دارد. این نهاد، به نام یک نظام پویا و هدفمند، نقش‌های مهم و اساسی چون تربیت نیروی انسانی جامعه، ترویج و اشاعه دانش، پرورش روح تحقیق و تتبع در نسل جدید را به عهده دارد (شمس مورکانی، ۱۳۸۰: ۷۵).

بدیهی است که نظام آموزش و پرورش برای تحقق اهداف متعالی خود نیازمند برخورداری از نیروی انسانی توانمند، ماهر، محقق و نقاد است. معلمان، که اصلی‌ترین عنصر نهاد آموزش و پرورش هستند، برای محقق ساختن اهداف آن باید، ضمن آگاهی از آخرین دستاوردهای رشته تخصصی خود با مطالعه و بررسی مداوم، مشکلات و موانع پیش روی را با استفاده از روش‌های علمی و تحقیقاتی حل کند. پژوهش باید جزء جدایی‌ناپذیر زندگی حرفه‌ای آنها باشد تا، از یک سو، به حل درست مسائل آموزش و پرورش کمک شود و، از سوی دیگر، نسل جدید این الگوی رفتاری درست را سرمشق فعالیت‌های آینده

جنسیت معلمان، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی و مقطع تدریس.

یافته‌ها نشان می‌دهد که بین متغیرهای پیش بین با متغیر ملاک - فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی - رابطه مثبت و معنادار و بین متغیر مقطع تدریس با متغیر ملاک رابطه منفی و معنادار وجود دارد.

کلیدواژه: تحقیق، موانع تحقیق، معلمان محقق، پیش‌بینی تحقیق.

مقدمه

یک عنصر مشترک در توسعه و پیشرفت جوامع توسعه‌یافته نقش دارد و آن کوشش مداوم آنها برای خلق و بکارگیری دانش و اطلاعات است. این یک اصل بدیهی است کشورها، در طول تاریخ، هر اندازه که به علم و دانش بها داده‌اند، برابر آن توسعه یافته‌اند (طالبی، ۱۳۸۱: ۱۸۶).

یکی از ابزارهای اساسی تولید علم و دانش، تحقیق و پژوهش است. تحقیقات از پایه‌های اساسی در توسعه و نوسازی جوامع، در ابعاد گوناگون، به‌شمار می‌رود، به‌طوری‌که امروزه هیچ حرکت علمی و منطقی بدون پژوهش‌های بنیادی و کاربردی تحقق‌پذیر نیست (Gay, 1996:80).

پژوهش یک کاوش یا بررسی مجددانه و فراگیر است که هدف آن کشف واقعیت‌های نوین و تعبیر و تفسیر درست آنهاست. هدف پژوهش کشف دانش و اطلاعات جدید یا بازنگری یافته‌ها، قوانین و دیدگاه‌های پذیرفته شده است در پرتو واقعیت‌هایی که به تازگی کشف شده‌اند (پناهنده و پوریزدانخواه، ۱۳۸۳: ۲).

امروزه پژوهش تنها به آزمایشگاه‌های علمی منحصر نیست و صاحبان حرف و مشاغل، در هر قلمرو و حیطه، به پژوهش‌های درست نیاز دارند و پژوهش جزء جدایی‌ناپذیر حرفه آنهاست (Sharma, 1993:113).

بیشتری دارند (محمدی جوشقانی، ۱۳۷۹: ۱۵۰؛ سعیدی مهر، ۱۳۷۹: ۱۶۵؛ شمس مورکانی، ۱۳۸۰: ۱۷۵).

تحقیقات نشان می‌دهد که، علاوه بر عوامل یادشده، بین عواملی چون میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اوقات فراغت، میزان رفاه اقتصادی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان فعال بودن دست اندرکاران تحقیقاتی آموزش و پرورش، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی به تحقیقات، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست اندرکاران آموزش و پرورش از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان و استادان رابطه مثبت و معنادار و بین دو عامل میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش و میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی با آن رابطه منفی وجود دارد (جوام، ۱۳۶۶: ۱۵۰؛ صادقی، ۱۳۷۰: ۱۵۵؛ زاهدی، ۱۳۷۳: ۱۸۵؛ صدیقی، ۱۳۷۴: ۱۴۷؛ هاشمیان‌نژاد، ۱۳۷۵: ۱۶۰؛ تدریس حسینی، ۱۳۷۶: ۱۹۰؛ جلالی ورنامخواستی، ۱۳۷۶: ۱۱۰؛ ستاری، ۱۳۷۷: ۱۱۰؛ ایلی، ۱۳۷۷: ۵۰؛ محمدی جوشقانی، ۱۳۸۰: ۱۶۰؛ سعیدی مهر، ۱۳۸۰: ۱۲۰؛ شمس مورکانی، ۱۳۸۰: ۸۰).

اما با بررسی محتوای این پژوهش‌ها دو ضعف اساسی را می‌توان تشخیص داد. اولین مشکل این پژوهش‌ها این است که بیشتر آنها نظرخواهی مستقیم است و مشکلات مشارکت معلمان در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی از زبان خود آنها استنباط شده است؛ امری که نتایج معتبری به دنبال ندارد. دومین مشکل اساسی، نگاهی تک بعدی در کشف موانع ورود معلمان به این عرصه است. به این معنا که، در این تحقیقات، با تحلیلی دومتغیره این عوامل بررسی شده است؛ در حالی که امروزه صاحب‌نظران بر ماهیت چند بعدی و چند متغیره مؤثر بر انواع رفتارهای انسانی، از جمله

خود قرار دهند. فلسفه اصلی نیمه‌وقت بودن حرفه معلمی-۲۲ ساعت در مقطع ابتدایی و ۲۴ ساعت در مقاطع دیگر- این است که معلمان فرصت کافی برای دانش‌افزایی داشته باشند و دانش و اطلاعات خود را، همگام با پیشرفت‌های شگفت‌انگیز علم و تکنولوژی، به روز کنند. با این همه، مطالعات (از جمله: زاهدی، ۱۳۷۳: ۱۸۵؛ زمانی، ۱۳۷۷: ۱۰۵؛ محمدی جوشقانی، ۱۳۷۹: ۱۶۰) نشان داده که معلمان انگیزه بسیار کمی برای فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی دارند و میانگین ساعات مطالعه آنها بسیار پایین است؛ همچنین، مشاهدات شخصی نمایانگر این است که معلمان پس از فارغ‌التحصیل شدن، اندک پویایی علمی و تحقیقاتی خود را از دست می‌دهند و در عمل، خود را بی‌نیاز از مطالعه و پژوهش می‌دانند.

اولین قدم برای رفع این معضل و ارتقای فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان، شناسایی عواملی است که سبب ظهور این مسئله شده است. در چند سال اخیر پژوهش‌هایی در سطح مدارس و دانشگاه‌ها برای معلمان و استادان تحقق یافته است. بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که عوامل فردی و سازمانی مختلفی بر میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان و استادان اثر می‌گذارد.

تحقیق شمس مورکانی (۱۳۸۰) در باب تفاوت‌های دو جنس زن و مرد نشان داد که فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی این دو گروه از معلمان تفاوتی ندارد؛ در حالی که، طبق تحقیق زاهدی (۱۳۷۳) فعالیت‌های زنان در این حیطه بیشتر از مردان است. محققانی چون محمدی جوشقانی (۱۳۷۹) و سعیدی مهر (۱۳۷۹) سابقه کاری و سن را در میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان بی‌اثر دانسته‌اند؛ اما مشخص شد که معلمان شاغل در مقاطع تحصیلی بالاتر و با سطح تحصیلات بیشتر، فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی

متغیرها، از پژوهش‌های غیرآزمایشی است. به علاوه، هدف پژوهش بررسی رابطه بین متغیرها را داریم و کشف آن با استفاده از ضریب هم‌بستگی است؛ لذا تحقیق از نوع هم‌بستگی است. افزون بر این، قصد پیش‌بینی کردن یک متغیر ملاک، یعنی فعالیت‌های علمی و تحقیقات معلمان، از روی چندین متغیر پیش‌بین - دسترسی به منابع اطلاعاتی، درآمدزایی، سابقه کار و ... را داریم، پس از نوع تحلیل رگرسیون چندگانه است.

در تحقیقات رگرسیون چندگانه، هدف پیدا کردن متغیرهای پیش‌بینی است که تغییرات متغیرملاک را به تنهایی یا به‌طور مشترک پیش‌بینی کند.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش را همه معلمان شاغل در آموزش و پرورش استان گیلان در سال تحصیلی ۱۳۸۱-۱۳۸۲ تشکیل می‌دهد که کل آنها ۳۰۴۱۰ نفر گزارش شده است. از بین این جمعت، با استفاده از فرمول‌های نمونه‌گیری، تعداد ۴۰۰ نفر (۱۶۵ نفر مرد و ۲۳۵ نفر زن) با روش نمونه‌گیری «چند مرحله‌ای» از معلمان مقاطع مختلف تحصیلی استان انتخاب شد. ابتدا، به‌طور تصادفی، از بین ۲۹ منطقه آموزشی استان ۱۰ منطقه انتخاب شد. در مرحله دوم و سوم، با مراجعه به مناطق انتخاب شده، از هر منطقه ۶ مدرسه و از بین معلمان این مدارس تعداد مورد نیاز (۴۰۰ نفر)، به‌صورت تصادفی انتخاب شد.

ابزار پژوهش

برای اندازه‌گیری متغیرها از یک پرسش‌نامه «محقق ساخته» استفاده شد که، علاوه بر بخش ویژگی‌های فردی، از ۴۷ سؤال تشکیل شد. و بیشتر این سؤالات در مقیاس لیکرتی و در پنج گزینه اصلاً (نمره ۱)، خیلی کم (نمره ۲)، متوسط (نمره ۳)، زیاد (نمره ۴)، خیلی زیاد (نمره ۵) درجه‌بندی شده است. برخی از

فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی تأکید می‌کنند و مطالعه تأثیر مشترک و کنش متقابل و همزمان عوامل مؤثر بر متغیرها، ارجحیت بیشتری بر مطالعه تک متغیری دارد؛ لذا در این پژوهش می‌کوشیم تا با روشی متفاوت، ضمن بررسی دو متغیری موانع، همزمان، عوامل مختلف مؤثر در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان را بررسی کنیم و سهم و ارزش هر یک از این عوامل را در پیش‌بینی و تبیین فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان مشخص کنیم تا از این راه موانع شناسایی شوند و راهکارهای علمی برای ارتقای آن ارائه گردند.

فرضیه‌ها و سؤال تحقیق

فرضیه ۱: میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان زن و مرد تفاوت دارند.

فرضیه‌های ۲-۱۴: سابقه کار، سن، سطح تحصیلات، مقطع تدریس، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اوقات بیکاری، میزان رفاه اقتصادی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی، میزان آشنایی معلمان با روش‌شناسی علمی، میزان فعال بودن دست اندرکاران تحقیقاتی، میزان اعتقاد و علاقمندی معلمان به فعالیت‌های علمی، میزان تاثیر فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست اندرکاران آموزشی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان هم‌بستگی مثبت وجود دارد.

فرضیه‌های ۱۵-۱۶: دو متغیر میزان موانع اداری و اجرایی انجام دادن پژوهش و میزان درگیری با مسائل و مشکلات شخصی با متغیر میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان هم‌بستگی منفی وجود دارد.

سؤال: از طریق کدام مدل می‌توان میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان را پیش‌بینی کرد؟

روش تحقیق

پژوهش کنونی، به سبب ناتوانی در دستکاری و کنترل

است، خلاصه شده است. سؤالات پرسش‌نامه عموماً از پژوهش‌های شکل گرفته در کشور استخراج شد. پایایی پرسش‌نامه با روش آلفای کرونباخ تعیین شد و درصد پایایی بالایی برای این پرسش‌نامه، چه در مرحله اجرای آزمایشی و چه در مرحله اجرای اصلی، به دست آمد. در مرحله اجرای آزمایشی آلفای کرونباخ رقم ۸۱/۱۸ درصد را به دست داد و در مرحله اجرای اصلی نیز رقم کلی آن ۸۶/۶۳ درصد به دست آمد. چنین آلفای کلی بیانگر هماهنگی درونی نسبتاً بالایی در پرسش‌نامه است.

سؤالات نیز با توجه به ماهیت آنها در همان مقیاس، ولی به شکلی متفاوت، مثلاً بر حسب ساعت، و دوره طیف‌بندی شد.

در بخش ویژگی‌های جمعیت‌شناسی پرسش‌نامه، جنسیت، سابقه کاری، سن، مدرک تحصیلی و مقطع تدریس، به ترتیب، متغیرهای پیش‌بین فرضیه‌های یک الی پنجم پژوهش را اندازه‌گیری می‌کرد. بخش سؤالات پرسش‌نامه نیز دارای ۴۷ سؤال بود که متغیر پیش‌بین فرضیه‌های دیگر و متغیر ملاک این پژوهش را اندازه می‌گرفت. در جدول شماره ۱ سؤالات مربوط به هر متغیر، که به نوعی تعریف عملیاتی متغیر هانیز

نام متغیر	سؤالات متغیر در پرسش‌نامه
میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی	۱. میزان ساعات مطالعه قبل از تدریس هر مبحث جدید؛ ۳ و ۲. تعداد کتب مطالعه شده در دو حیطه تخصصی و تعلیم و تربیت در یک سال؛ ۴. تعداد دوره‌های آموزشی طی شده در یک سال؛ ۵ و ۶. تعداد پیشنهادها نوشته شده و طرح‌های اجرا شده در پنج سال گذشته؛ ۷. میزان مشارکت در جشنواره‌های الگوی برتر تدریس؛ ۸ و ۹. میزان مطالعه مقالات ماهنامه‌های رشد و مجلات علمی؛ ۱۰. میزان استفاده از روش اقدام پژوهی.
میزان رفاه اقتصادی	۱. میزان حقوق ماهیانه؛ ۲. درآمد حاصله از کلاس‌های خصوصی و تقویتی؛ ۳. درآمد همسر؛ ۴. درآمد حاصل از شغل دوم.
میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی	۱. تعداد کتب و مجلات تخصصی موجود در کتابخانه شخصی؛ ۲ و ۳. میزان روزآمد بودن منابع کتابخانه محل کار و کتابخانه عمومی در دسترس؛ ۴. میزان دسترسی به اینترنت.
میزان اوقات بیکاری	۱. متوسط ساعات فراغت روزانه؛ ۲. متوسط ساعات کار روزانه (با نمره‌گذاری معکوس).
درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی	۱. میزان درآمدزایی شرکت در جشنواره‌ها و دوره‌های ضمن خدمت؛ ۲. میزان درآمدزایی انجام طرح‌های پژوهشی در مقایسه با فعالیت‌های دیگر.
میزان آشنایی با روش شناسایی علمی	۱. میزان آشنایی با شیوه صحیح مطالعه؛ ۲. میزان آشنایی با اصول و کاربرد روش‌های تحقیق؛ ۳. میزان آشنایی با اصول و کاربرد روش‌های آماری؛ ۴. میزان آشنایی با اقدام پژوهشی.
میزان فعال بودن دست اندکاران تحقیقاتی	۱. میزان اطلاع رسانی اولویت‌های پژوهشی در منطقه؛ ۲. میزان فعال بودن کمیته تحقیقاتی منطقه؛ ۳. میزان فعال بودن رابط تحقیقاتی منطقه؛ ۴. میزان فعال بودن شورای تحقیقاتی در منطقه؛ ۵. میزان دوره‌های برگزار شده توسط شورای تحقیقات در منطقه.
میزان اعتقاد و علاقه‌مندی معلمان	۱. میزان اهمیت مطالعه و تحقیق از نظر معلم؛ ۲. میزان ضروری دانستن انجام پژوهش و مطالعه برای یک معلم؛ ۳. میزان علاقه‌مندی و احساس رضایت از انجام فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی؛ ۴. میزان موافقت با تلقی غیر مادی از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی؛ ۵. میزان موافقت با اینکه مبنای تصمیم‌گیری در آموزش باید نتایج تحقیقات باشد.
میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی	۱. میزان تأثیر فعالیت‌های علمی و پژوهشی در ارزشیابی سالیانه؛ ۲. میزان توجه به فعالیت‌های علمی تحقیقاتی در انتصاب مدیران و مسئولان..
میزان اعتقاد و حمایت دست اندکاران	۱. میزان دخالت نتایج تحقیقات در تصمیمات تصمیم‌گیران منطقه؛ ۲. میزان اهمیت تحقیقات از نظر مسئولان؛ ۳. میزان تشویق و حمایت مسئولان از معلمان محقق.
میزان موانع اداری و اجرایی	۱. میزان روبرویی محققان با موانع اداری و اجرایی هنگام انجام تحقیق؛ ۲. میزان مقررات محدودکننده در تخصیص بودجه‌های تحقیقاتی؛ ۳. میزان همکاری مدیران با محققان هنگام اجرا.
میزان درگیری با مسائل و مشکلات شخصی	۱. میزان درگیری با ساخت مسکن؛ ۲. میزان درگیری با بیماری خود یا بستگان نزدیک؛ ۳. میزان درگیری با مراجع قضایی در پنج سال اخیر.

جدول شماره ۱، متغیرها و سؤالات پرسش‌نامه مربوط به هر یک از آنها

فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان مرد و زن تفاوت وجود دارد» از آزمون T برای نمونه‌های مستقل استفاده شد.

نتایج تحلیل T (جدول شماره ۲) نشان داد که بین نمرات معلمان مرد و زن در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی در سطح $P < 0/05$ تفاوت معناداری وجود ندارد؛ لذا فرضیه پژوهش رد شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از سه روش آمار استنباطی T مستقل (فرضیه نخست)، ضریب هم‌بستگی اسپرمن (فرضیه‌های ۴ و ۵)، ضریب هم‌بستگی پیرسون (سایر فرضیه‌ها) و تحلیل رگرسیون (سؤال تحقیق) استفاده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای آزمون فرضیه نخست پژوهش یعنی «بین میزان

SIG	T	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گروه‌ها
۰/۱۶۷	۱/۳۸۵	۵/۴۱	۲۲/۲۱	۱۶۵	مرد
		۵/۴۹	۲۲/۹۷	۲۳۵	زن

جدول شماره ۲: نتایج تحلیل T برای مقایسه میانگین نمرات مردان و زنان در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی

نظر معلمان، میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان فعال بودن دست اندرکاران تحقیقاتی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست اندرکاران، میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان رابطه مثبت معنادار وجود دارد؛ لذا فرضیه‌های ششم، نیز هشتم تا شانزدهم پذیرفته شد، ولی متغیر «مقطع تدریس» با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان رابطه منفی و معنادار داشته‌است؛ یعنی معلمانی که در مقطع پایین‌تر تدریس می‌کنند فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی بیشتری دارند پس فرضیه پنجم تحقیق نیز تأیید شد.

برای بررسی رابطه متغیرهای پانزده‌گانه پیش‌بین با متغیر ملاک و آزمون فرضیه‌های دیگر بر حسب ماهیت متغیرها (نوع مقیاس) از آزمون هم‌بستگی پیرسون و اسپرمن استفاده شد.

نتایج آزمون فرضیه‌های پانزده‌گانه با استفاده از تحلیل هم‌بستگی (جدول شماره ۳) نشان داد که بین متغیرهای میزان سابقه کاری، سن، سطح تحصیلات و میزان اوقات فراغت معلمان با متغیر ملاک، یعنی میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی هم‌بستگی معناداری وجود ندارد؛ لذا فرضیه‌های دوم، سوم، چهارم و هفتم تحقیق رد شدند. به‌علاوه تحلیل نشان داد که بین میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان رفاه اقتصادی معلمان، میزان درآمدزایی فعالیت‌ها از

ردیف	نام متغیر پیش‌بین	میانگین نمرات متغیر	انحراف استاندارد متغیر	ضریب هم‌بستگی با متغیر ملاک	سطح معناداری
۱	میزان سابقه کاری	۱۶/۱۴	۷/۹۶	۰/۰۵۷	۰/۲۶
۲	سن معلمان	۳۷/۴۳	۷/۵۵	۰/۰۶۱	۰/۲۲
۳	سطح تحصیلات ***	-	-	۰/۰۱۲	۰/۸۱
۴	مقطع تدریس ***	-	-	۰/۱۱۶**	۰/۰۲
۵	میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی	۸/۱۲	۲/۹۷	۰/۳۸۷*	۰/۰۰
۶	میزان اوقات فراغت	۶/۲۴	۱/۷۸	۰/۰۰۴	۰/۹۴
۷	میزان رفاه اقتصادی	۵/۴۶	۲/۲۷	۰/۱۶۱*	۰/۰۰
۸	میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی	۳/۱۴	۱/۹۹	۰/۲۴۹*	۰/۰۰
۹	میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی	۱۱/۲۵	۳/۲۷	۰/۵۴۷*	۰/۰۰
۱۰	میزان فعال بودن دست‌اندرکاران تحقیقاتی	۱۰/۱۶	۴/۲۵	۰/۲۶۹*	۰/۰۰
۱۱	میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی	۱۸/۷۵	۴/۱۳	۰/۴۰۴*	۰/۰۰
۱۲	میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی	۴/۴۷	۲/۰۴	۰/۲۷۴*	۰/۰۰
۱۳	میزان اعتقاد و حمایت دست‌اندرکاران	۶/۶۴	۳/۰۸	۰/۲۰۹*	۰/۰۰
۱۴	میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش	۵/۷۲	۳/۳۵	۰/۱۵۲*	۰/۰۰
۱۵	میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی	۷/۸۴	۳/۱۱	۰/۲۱۷*	۰/۰۰

n=400 **p<0/05 *p<0/01 ***هم‌بستگی اسپیرمن

جدول شماره ۳: تحلیل هم‌بستگی متغیرهای پانزده‌گانه با متغیر ملاک

اجرائی، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی متغیرهای پیش‌بین تلقی شده‌اند، که به روش «گام به گام» وارد تحلیل شد.

در این روش عملیات رگرسیون و ورود متغیرها در نرم‌افزار SPSS تا زمانی تداوم می‌یابد که خطای آزمون معناداری به ۰/۰۵ برسد و متغیرهایی در معادله باقی می‌ماند که همگی حداقل خطایی کمتر از ۰/۰۵ داشته باشد. باید یادآور شد که با توجه به مقوله‌ای بودن متغیرهای جنسیت، سطح تحصیلات و مقطع تدریس از روش کدگذاری برای تحلیل رگرسیون استفاده شد (هومن، ۱۳۸۰: ۱۵۰).

با ورود متغیر ملاک و متغیرهای شانزده‌گانه پیش‌بین به تحلیل، هفت متغیر میزان آشنایی با روش‌شناسی

برای پاسخ به تنها سؤال تحقیق یعنی اینکه از طریق کدام الگو می‌توان میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان را پیش‌بینی کرد؟ از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. در این تحلیل «میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان» متغیر ملاک و شانزده متغیر جنسیت، سابقه کار، سن، سطح تحصیلات، مقطع تدریس، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اوقات فراغت، میزان رفاه اقتصادی، میزان درآمدزایی، فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان فعال بودن دست‌اندرکاران تحقیقاتی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست‌اندرکاران، میزان مشکلات اداری و

علمی، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، میزان درآمدزایی فعالیت‌ها، جنسیت معلمان، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی و مقطع تدریس در مدل باقی ماندند (جدول شماره ۴) و نه متغیر دیگر وارد معادله نشده و از آن حذف شده‌اند.

مرحله	متغیر	R	R ²	F	Sig
۱	میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی	۰/۵۴۷	۰/۲۹۹	۱۶۲/۳۸۲	۰/۰۰۰
۲	میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی	۰/۵۹۶	۰/۳۵۵	۱۰۴/۲۷۴	۰/۰۰۰
۳	میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی	۰/۶۱۲	۰/۳۷۵	۷۵/۵۱۴	۰/۰۰۰
۴	میزان درآمدزایی فعالیت‌ها	۰/۶۲۳	۰/۳۸۹	۵۹/۹۱۰	۰/۰۰۰
۵	جنسیت معلمان	۰/۶۳۴	۰/۴۰۲	۵۰/۶۵۱	۰/۰۰۰
۶	میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی	۰/۶۴۵	۰/۴۱۵	۴۴/۴۲۴	۰/۰۰۰
۷	مقطع تدریس	۰/۶۵۱	۰/۴۲۸	۳۹/۳۸۵	۰/۰۰۰

جدول شماره ۴: خلاصه مدل رگرسیونی و تحلیل F حاصل از تحلیل گام به گام

جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که ۵۴/۷ درصد تغییر متغیر ملاک - میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی - ناشی از تغییرات متغیر پیش‌بین یعنی «میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی»، است. این رقم در گام هفتم برای مجموع هفت متغیر به رقم ۶۵/۱ درصد می‌رسد که بیانگر رابطه نسبتاً قوی بین نمرات فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان با هفت متغیر باقی مانده در مدل است. اندازه R² در جدول شماره ۴، سهم متغیرهای پیش‌بین را در تبیین واریانس متغیر ملاک نشان می‌دهد که این رقم در گام هفتم به ۴۲/۸ درصد می‌رسد نمره F نیز در گام آخر برابر با F= ۳۹/۳۸۵ و معناداری آن برابر با $p < ۰/۰۰۰$ است؛ یعنی با اطمینان بیشتر از ۰/۹۹ می‌توان گفت که بین نمرات فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان و حداقل یکی از متغیرهای وارد شده در مدل تفاوت وجود دارد. به عبارت دیگر، نمرات آنها یکسان نیست.

مدل	b	β	T	معناداری
عدد ثابت	۹/۶۲۵	---	۷/۳۵۵	۰/۰۰۰
آشنایی با روش‌شناسی علمی	۰/۶۴۱	۰/۳۸۷	۸/۱۹۸	۰/۰۰۰
دسترسی به منابع اطلاعاتی	۰/۳۸۳	۰/۲۱	۴/۸۶۷	۰/۰۰۰
اعتقاد و علاقه‌مندی فردی	۰/۱۷۹	۰/۱۳۶	۲/۹۶۶	۰/۰۰۳
میزان درآمدزایی	۰/۳۶۶	۰/۱۳۵	۳/۲۵۹	۰/۰۰۱
جنسیت معلمان	-۱/۵۳۴	-۰/۱۳۹	-۳/۲۹۵	۰/۰۰۱
مشکلات فردی و خانوادگی	۰/۲۰۵	۰/۱۱۸	۲/۷۴۸	۰/۰۰۶
مقطع تدریس	-۰/۰۵۶	-۰/۰۹۶	-۲/۴۰۱	۰/۰۱۷

جدول شماره ۵: ضرایب رگرسیونی متغیرهای پیش‌بینی کننده میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان

عبارت است از:

$$y = 9/625 + 0/641X10 + 0/383X6 + 0/179X12 + 0/366X9 - \\ 1/534 X1 + 0/205X16 - 0/0568X5$$

عدم هم‌بستگی بین دو متغیر سن و سابقه کاری با فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان با یافته‌های پژوهشگرانی چون محمدی جوشقانی (۱۳۷۹) و سعیدی‌مهر (۱۳۸۰) هماهنگ است. ولی عدم هم‌بستگی سطح تحصیلات معلمان با فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی آنها برخلاف نتایج تحقیقات پیشین (محمدی جوشقانی، ۱۳۷۹؛ سعیدی‌مهر، ۱۳۷۹؛ شمس مورکانی، ۱۳۸۰) است. به‌علاوه پژوهش نشان داد که بین مقطعی که معلمان تدریس می‌کنند با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی آنها رابطه منفی معنادار وجود دارد.

این یافته به این معناست که معلمان مدارس ابتدایی بیشتر از راهنمایی، راهنمایی بیشتر از متوسطه و متوسطه بیشتر از پیش‌دانشگاهی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی دارند؛ در حالی که، طبق یافته‌های محمدی جوشقانی (۱۳۷۹) معلمان مقاطع بالاتر فعالیت بیشتری در این حیطه داشتند.

از دیگر یافته‌های این پژوهش وجود رابطه مثبت و معنادار بین ده متغیر میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان رفاه اقتصادی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان فعال بودن دست‌اندرکاران تحقیقاتی آموزش و پرورش، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی به تحقیقات، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست‌اندرکاران آموزش و پرورش از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان است؛ ولی بین متغیر میزان اوقات فراغت و میزان فعالیت‌های علمی

با توجه به داده‌های جدول شماره ۵ معادله رگرسیونی پیش‌بینی میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان

در این معادله y میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان، x_{10} میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، x_6 میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، x_{12} میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، x_9 میزان درآمدزایی فعالیت‌ها، x_1 جنسیت معلمان، x_{16} میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی و x_5 مقطع تدریس است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان داد که بین میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان مرد و زن تفاوتی وجود ندارد و دو گروه معلم مرد و زن از میزان مشابهی از مطالعه، شرکت در آموزش‌های ضمن خدمت، انجام طرح‌های پژوهشی، اقدام پژوهی و ... برخوردارند.

چنین یافته‌ای در راستای یافته‌های پژوهش شمس مورکانی (۱۳۸۰) و در تضاد با یافته‌های زاهدی (۱۳۷۳) است. احتمالاً مشاغلی چون خانه‌داری و بچه‌داری برای زنان در کنار حرفه اصلی و چند شغله بودن معلمان مرد به علت کافی نبودن درآمد این شغل، سبب شده است که معلمان زن و مرد، به یکسان، انجام دادن فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی را از دست بدهند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها بیانگر این است که بین سه متغیر میزان سابقه کاری، سن و سطح تحصیلات معلمان با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی آنها رابطه‌ای وجود ندارد؛ یعنی با افزایش سابقه کاری، سن و سطح تحصیلات معلمان بر میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی آنها افزوده نمی‌شود.

شخصی به پژوهش با فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی با میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی با یافته‌های هاشمیان‌نژاد (۱۳۷۵)، ایلی (۱۳۷۷) و ستاری (۱۳۷۷) سازگاری دارد.

اما اینکه بین میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش و میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی رابطه مثبت وجود دارد، با نتایج دو تحقیق قبلی، یعنی جوام (۱۳۶۶) و زاهدی (۱۳۷۳) در تضاد است.

احتمالاً دلیل این تضاد این است که معلمان درگیر در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی در مقایسه با معلمان دیگر، به سبب درگیری علمی با مشکلات اداری و اجرایی وزن بیشتری به آن داده‌اند که سبب افزایش هم‌بستگی بین دو متغیر شده‌است. همچنین، هم‌بستگی مثبت بین متغیر میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی با متغیر میزان فعالیت‌های علمی تحقیقاتی با یافته‌های پژوهش زاهدی (۱۳۷۳) هماهنگی ندارد.

پژوهشگرانی چون صادقی (۱۳۷۰)، زاهدی (۱۳۷۳)، صدری (۱۳۷۴) و شمس مورکانی (۱۳۸۰) بین میزان برخورداری از اوقات فراغت و میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی رابطه مثبتی را گزارش داده بودند که در این تحقیق چنین رابطه‌ای به دست نیامد.

تحلیل رگرسیونی نشان داد که هفت متغیر میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، جنسیت معلمان، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی و مقطع تدریس، پیش‌بینی و تبیین‌کننده میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان است و، در مجموع بیش از شصت و پنج درصد ($R = 0.65$) از تغییرات متغیر ملاک ناشی از این هفت متغیر است که با استفاده از آنها مدل پیش‌بینی کننده میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی ساخته شد. نه متغیر

و تحقیقاتی آنها رابطه معناداری به دست نیامد.

از بین متغیرهای یادشده بیشترین هم‌بستگی را، به ترتیب، متغیرهای میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی، میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی به تحقیقات، میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان فعال بودن دست‌انداران تحقیقاتی آموزش و پرورش با متغیر میزان فعالیت‌های علمی تحقیقاتی داشته‌است و کمترین هم‌بستگی را، به ترتیب، متغیرهای میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش، میزان رفاه اقتصادی، میزان درگیری با مشکلات فردی و خانوادگی، میزان اعتقاد و حمایت دست‌اندرکاران آموزش و پرورش از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی با آن داشته‌است (جدول شماره ۳).

در باب رابطه سه متغیر- میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی، میزان درآمدزایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی- با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی یافته‌های پژوهش، با نتایج پژوهشگرانی چون صادقی (۱۳۷۰)، زاهدی (۱۳۷۳)، صدری (۱۳۷۴)، هاشمیان‌نژاد (۱۳۷۵)، تدریس حسنی (۱۳۷۶)، جلالی ورنامخواستی (۱۳۷۶)، ایلی (۱۳۷۷)، محمدی جوشقانی (۱۳۷۹) و شمس مورکانی (۱۳۸۰) هماهنگ است. همچنین وجود رابطه مثبت بین متغیر فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان با میزان رفاه اقتصادی، هماهنگ با یافته‌های صادقی (۱۳۷۰)، جلالی ورنامخواستی (۱۳۷۶) و سعیدی‌مهر (۱۳۷۹) است. هم‌بستگی مثبت دو متغیر میزان فعال بودن دست‌انداران تحقیقاتی آموزش و پرورش و میزان اعتقاد و حمایت دست‌انداران آموزش و پرورش از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی با متغیر ملاک با نتایج تحقیق زاهدی (۱۳۷۳) و تدریس حسنی (۱۳۷۶) و چنین رابطه‌ای بین اعتقاد و علاقه‌مندی

معلمان با انواع روش‌شناسی علمی (آمار، روش تحقیق، تألیف، ترجمه، نگارش، و ...) برای ورود به عرصه‌های علمی و تحقیقاتی فراهم شود.

از آنجا که «عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی» نیز عامل مهمی در کاهش حضور معلمان در عرصه‌های علمی و تحقیقاتی تلقی شده است لازم است که:

(الف) در تجهیز کتابخانه‌های مدارس به نیازهای اطلاعاتی معلمان در کنار نیازهای اطلاعاتی دانش‌آموزان توجه شود؛

(ب) در هر منطقه آموزشی حداقل یک کتابخانه تخصصی مجهز برای بهره‌گیری معلمان تدارک دیده شود؛

(ج) هر ساله به معلمان فعال در عرصه‌های علمی و تحقیقاتی بن خرید کتاب اهدا شود؛

(د) تسهیلاتی برای بهره‌گیری از تکنولوژی نوین اطلاعات، از جمله اینترنت، برای معلمان، در سطح مناطق و مدارس تدارک دیده شود؛

(ه) با عقد قرار داد با مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی استانی و ملی، زمینه استفاده علاقمندان از کتابخانه‌های آن مراکز فراهم شود؛

(و) در تجهیز کتابخانه پژوهشکده تعلیم و تربیت، خرید کتب و نشریات علمی روزآمد داخلی و خارجی در نظر قرار گیرد.

برای جلب اعتقاد و علاقه معلمان به فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، که عاملی مؤثر برای حضور معلمان در این عرصه قلمداد گردید، توصیه می‌شود که:

(الف) با برگزاری دوره‌های آموزشی و تبلیغات درست زمینه گرایش معلمان و اصلاح نگرش آنها فراهم شود؛

(ب) افراد فعال در عرصه‌های علمی و تحقیقاتی، به شایستگی، در سطح منطقه و استان تشویق و تمجید شوند.

دیگر، یعنی میزان سابقه کاری، سن معلمان، سطح تحصیلات، میزان اوقات فراغت، میزان رفاه اقتصادی، میزان فعال بودن دست‌اندر کاران تحقیقاتی آموزش و پرورش، میزان تأثیر فعالیت‌ها در ارتقای شغلی، میزان اعتقاد و حمایت دست‌اندرکاران آموزش و پرورش، میزان موانع اداری و اجرایی انجام پژوهش نقش مهمی در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان ندارد.

با مقایسه نتایج تحلیل دو متغیره (جدول شماره ۳) با تحلیل رگرسیون (جدول شماره ۴ و ۵) می‌توان دریافت که متغیر میزان آشنایی با روش‌شناسی علمی در هر دو تحلیل اهمیت بسیار داشته است. ولی جایگاه دو متغیر «میزان اعتقاد و علاقه‌مندی شخصی» و «میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی»، که در تحلیل دو متغیر به ترتیب دومین و سومین ضریب هم‌بستگی قوی را داشتند، در تحلیل رگرسیونی با یکدیگر عوض شده است. متغیر سن معلمان در تحلیل دو متغیر هم‌بستگی ناچیزی را با متغیر ملاک داشته است؛ ولی در تحلیل رگرسیونی این متغیر از متغیرهای پیش‌بینی‌کننده میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقات معلمان قلمداد شده است.

پیشنهادات

با توجه به اینکه در تحقیق هم‌بستگی عامل «آشنایی با روش‌شناسی علمی» با میزان فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی معلمان تأیید شد، توصیه می‌شود که:

(الف) معلمان، با برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت، با انواع فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، به شکل علمی و کاربردی، آشنا شوند؛

(ب) با برگزاری مسابقاتی در سطح استان و مناطق با موضوع آشنایی با انواع روش‌شناسی علمی و اهدای جوایز ارزشمند به برگزیدگان، زمینه آشنایی

برای معلمان علاقمند درآمدها شود؛
(ب) بخشی از بودجه تحقیقاتی شورای تحقیقات به معلمان مؤلف، مترجم، شرکت‌کننده در همایش‌های علمی و ... اختصاص یابد.

سعیدی‌مهر، علیرضا (۱۳۸۰)، «بررسی علل گرایش و علاقه‌مندی مربیان پرورشی استان سیستان و بلوچستان به مطالعه و تحقیق در ارتباط با افزایش معلومات شغلی»، شورای تحقیقات آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان؛

شمس مورکانی، غلامرضا (۱۳۸۰)، «بررسی علل عدم علاقه معلمان منطقه زرین شهر به فعالیت‌های پژوهشی»، شورای تحقیقاتی آموزش و پرورش اصفهان؛

صادقی، عباس (۱۳۷۰)، «بررسی مشکلات تحقیق در رشته‌های علوم انسانی از دیدگاه اساتید دانشکده‌های علوم انسانی دانشگاه اصفهان»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران؛

صدری، سیدصدرالدین (۱۳۷۴)، «بررسی وضعیت و روند گسترش تحقیقات آموزشی در دانشکده‌ها و گروه‌های علوم تربیتی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران؛

طالبی، محمد (۱۳۸۱)، «بررسی عوامل مؤثر در تولید و چاپ مقالات علمی در مجلات خارجی معتبر»، فصلنامه رهیافت، شماره ۲۷، ص ۱۸۴-۱۹۶؛
محمدی جوشقانی، مجید (۱۳۷۹)، «بررسی میزان و نوع مطالعه معلمان سه دوره تحصیلی شهرستان کاشان و راه‌های ترغیب به مطالعه از نظر آنها»، شورای تحقیقات آموزش و پرورش اصفهان؛

هاشمیان نژاد، فریده (۱۳۷۵)، «بررسی نظرات اعضای هیأت علمی پیرامون مسائل و مشکلات پژوهشی آنان در دانشگاه‌های دولتی شهر مشهد»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران؛

هومن، حیدرعلی (۱۳۸۰)، «تحلیل داده‌های چند متغیری در پژوهش رفتاری»، نشر پارسا، تهران؛

gay.L.R (1996), *Educational research: competencies for analysis and application*, Newjericy (4th.ed)prentice hall.inc;

با توجه به اینکه فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی درآمدها نیستند و یک مانع بازدارنده در توسعه این فعالیت‌ها تشخیص داده شده‌اند لازم است که:

(الف) با تغییر قوانین موجود اداری و مالی انواع فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، مستقیم یا غیر مستقیم،

منابع

ایبلی، خدایار (۱۳۷۷)، «بررسی دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های تهران و شهید بهشتی درباره علل عدم تمایل آنها به فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی»، *مجله روانشناسی و علوم تربیتی*، شماره ۱-۴، ص ۴۱-۵۱؛
پناهنده، زهرا، پوریزدانخواه، رضا (۱۳۸۳)، «بررسی میزان علاقه‌مندی به تحقیق و عوامل مؤثر بر آن در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان»، *فصلنامه آموزش پزشکی*، شماره ۶، ص ۱-۷؛

تدریس حسنی، داریوش (۱۳۷۶)، «بررسی شیوه‌های آشنایی جامعه با تحقیقات و گسترش جاذبه و انگیزه پژوهش و انجام فعالیت‌های تحقیقاتی در موارد لازم»، شورای تحقیقات آموزش و پرورش گیلان؛

جلالی ورنامخواستی، علی (۱۳۷۶)، «عوامل مؤثر در ایجاد علاقه‌مندی معلمان دوره ابتدایی به مطالعه و تحقیق از دیدگاه معلمان زرین شهر اصفهان»، مرکز آموزش عالی فرهنگیان شهید رجایی اصفهان؛

جوام، محمدحسین (۱۳۶۶)، «بررسی مسائل پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش و پرورش»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران؛

زاهدی، محسن (۱۳۷۳)، «بررسی عوامل مؤثر در عدم گرایش دبیران دبیرستان‌های استان خوزستان به تحقیقات آموزشی»، شورای تحقیقات آموزش و پرورش خوزستان؛

زمانی، محمود (۱۳۷۷)، «بررسی میزان مطالعه درسی و غیردرسی معلمان و دانش‌آموزان دوره متوسطه استان‌های مازندران و گلستان و عوامل مؤثر بر آن در سال تحصیلی ۷۷-۷۶»، شورای تحقیقات آموزش و پرورش مازندران؛

ستاری، آریتا (۱۳۷۷)، «بررسی وضعیت تحقیقات در میان اعضای هیأت علمی دانشکده‌های علوم تربیتی تهران»، *فصلنامه تعلیم و تربیت*، شماره ۵۵-۵۶، ص ۹۵-۱۱۲؛

Sharma.ram nath (1993), *Methodology of education researc.*, new delhi. surject publication.■